

Nr 59.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående anvisande av medel för utlämnande av räntefritt lån till byggande av ett försöksfartyg lämpligt för västkustens islandsfiske.

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 99 av herr *Arrhén* och II: 147 av herr *Staxäng m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte anvisa ett belopp av 300 000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för utlämnande av räntefritt lån till byggande av ett försöksfartyg, lämpligt för västkustens islandsfiske.

Beträffande de skäl som anförts till stöd för motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden över motionerna från lantbruksstyrelsen och statskontoret.

Lantbruksstyrelsen har i sitt utlåtande anført följande.

Det svenska drivgarnsfisket efter sill vid Island pågår i regel från senare hälften av juli till början av september. De vid detsamma använda fartygen ha i allmänhet en dräktighet av mellan 75 och 150 bruttoton. Under större delen av året tagas de flesta av dessa fartyg i anspråk för fraktfart. Som i motionerna anförts äro nämnda fartyg i allmänhet väl små för islandsfiske och dessutom gamla. Lantbruksstyrelsen vill därför vitsorda behovet av en förnyelse och förbättring av nämnda fartygsbestånd.

Det förefaller troligt, att fartyg av den typ, som nu ifrågasättes, skola visa sig lämpliga för islandsfiske. Då emellertid, som ovan antytts, detta fiske endast idkas under en kort tid av året och fartyg av den storleksordning, varom här är fråga, knappast kunna komma till användning vid annat fiske, åtminstone icke så länge vårt västkustfiske bibehåller sin nuvarande allmänna struktur, är det tydligt, att dessa fartyg ur såväl teknisk som ekonomisk synpunkt måste vara lämpliga även för fraktfart, varmed de nödvändigtvis komma att sysselsättas under större delen av året. Detta förhållande komplicerar givetvis ej blott problemet rörande fartygens ändamålsenliga konstruktion utan även frågan i vad mån och under vilka former stöd från det allmännas sida bör lämnas för att åstadkomma en förbättring av ifrågavarande fartygsbestånd. Det synes sålunda mindre lämpligt, att stöd lämnas till byggande av ett fartyg, som visserligen kan visa sig inkomstbringande i fraktfart men som på grund av olämplig konstruktion eller av andra orsaker ej alls eller endast i ringa utsträckning kommer att användas inom islandsfisket.

Å andra sidan torde kunna hävdas, att just det förhållandet, att större fordringar än vanligt måste ställas på detta fartyg, kan anses utgöra ett

starkt skäl för lämnande av statligt stöd för utexperimenterande av en lämplig fartygstyp, i all synnerhet som det, enligt vad ovan framhållits, för vidmakthållandet och utvecklingen av det svenska islandsfisket utan tveivel erfordras ett bättre fartygsbestånd än det som nu står till buds. Lantbruksstyrelsen finner sig därför böra förorda, att ekonomiskt stöd med allmänna medel lämnas för byggande av ett sådant försöksfartyg, som förevarande motioner avse.

För åstadkommande av ett dylikt stöd, vilket självfallet måste vara av tillfällig natur, torde icke något nu befintligt statligt anslag eller någon statlig fond kunna tagas i anspråk. Medel för detta ändamål torde alltså böra anvisas under ett särskilt anslag.

Emot det föreslagna understödsbeloppet, 300 000 kronor, har lantbruksstyrelsen intet att erinra. Understödet torde i sin helhet böra lämnas i form av räntefritt lån att återbetalas inom tio år. Utlämnas lånet utan skyldighet för låntagaren att erlægga ränta, får verksamheten anses bliva så kraftigt subventionerad, att understöd i form av direkt bidrag knappast kan anses behöfligt. Lantbruksstyrelsen vill dock icke motsätta sig, att Kungl. Maj:t erhåller befogenhet att, då särskilda skäl föreligga, medgiva befrielse från återbetalningsskyldighet av en mindre del, förslagsvis 20 procent, av lånebeloppet. För att erhålla garantier för att fartyget blir grundligt prövat med avseende på dess lämplighet för islandsfiske torde vidare som lånevillkor böra uppställas, att fartyget under minst två säsonger skall användas i nämnda fiske.

På grund av vad ovan anförts får lantbruksstyrelsen förorda, att 300 000 kronor måtte ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att på ovan angivna villkor utlämnas såsom lån för byggande av ett försöksfartyg, lämpligt för islandsfiske.

Statskontoret har i ärendet anført:

Statskontoret, som förutsätter att ifrågavarande fartyg i fiske och fraktfart avses bereda sina ägare åtminstone sådana inkomster, att de förslå till anskaffningskostnadernas förräntning och amortering, kan icke finna skäl föreligga för statssubvention till täckande av dessa kostnader. Däremot synes kunna övervägas att för ändamålet bevilja lån mot gällande normalränta för lån från statens utlåningsfonder och mot amorteringsvillkor, som — efter utredning — avpassas efter verksamhetens beräknade lönsamhet. Erforderliga medel torde i så fall böra anvisas från fonden för låneunderstöd.

Utskottet. Utskottet vill icke ifrågasätta annat än att det svenska fartygsbeståndet för islandsfiske är i behov av förnyelse. Då såsom lantbruksstyrelsen framhållit detta fiske i regel pågår endast något mera än en månad varje år och fartygen under återstående del av året förutsättas skola användas för fraktfart, kan enligt utskottets mening viss tvekan råda huruvida statligt stöd bör lämnas för byggande av sådana fartyg. Innan beslut i sådan riktning fattas, synes i allt fall böra uppgöras ett konstruktionsförslag, som kan utgöra underlag för bedömande i vad mån konstruktionen av fartyget betingas av dess avsedda användning för fiske. Såsom statskontoret uttalat torde även amorteringsvillkoren för ett eventuellt statligt lån böra utredas under hänsynstagande till verksamhetens beräknade lönsamhet. På det i ärendet föreliggande materialet finner sig utskottet sålunda

icke kunna tillstyrka bifall till motionerna. Närmare utredning i bl. a. här angivna hänseenden synes utskottet lämpligen kunna ske genom den nyligen inrättade fiskeristyrelsen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att de likalydande motionerna I: 99 och II: 147 icke för närvarande må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 juni 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 58.
